

Coalitieakkoord Heerlen 2022-2026

UIT LIEFDE VOOR ONZE STAD

SP-CDA-VVD/D66-PHB-PvdA/PvdD/GroenLinks

8 juni 2022

Verder bouwen aan een sociale, duurzame, levendige en economisch vitale stad.

We gaan dat doen met hetzelfde lef en dezelfde daadkracht die ons de afgelopen jaren ver hebben gebracht. Dat is de heldere opdracht die de Heerlense kiezer ons dit jaar heeft gegeven. Terecht, want er is nog veel werk aan de winkel. Enerzijds zijn dat onze plannen en lopende projecten in de stad, anderzijds moeten we met pijn in het hart vaststellen dat de kloof tussen de stad en het bestuur zeker niet verkleind is. Dat is te zien aan het opkomstpercentage van 42% tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen. Dit laat zien dat onze eerste uitdaging ligt in het betrekken van onze burgers en samen met hen aan de slag te gaan met onze stad. Het woord 'samen' gaan we krachtiger invullen de komende jaren. Heerlenaren verdienen een stadsbestuur dat het verschil maakt en niet slechts op de winkel past, maar om hen geeft en voortdurend de daad bij het woord voegt.

Heerlen is de stad die zich steeds weer opnieuw uitvindt, die ons opnieuw uitdaagt en dat ons steeds weer nieuwe perspectieven laat zien. De stad verdient een stadsbestuur dat er de schouders onder zet en aan de slag gaat. We gaan door op de ingeslagen weg van de afgelopen jaren, maar we realiseren ons maar al te goed dat er nog meer van ons gevraagd en verwacht wordt. De tijd heeft niet stil gestaan en de dynamiek in de stad en onze omgeving is behoorlijk veranderd. We gaan de komende jaren, waar dat nodig is, het gevoerde beleid verdiepen en onze daadkracht versterken. Ook is het nodig om op onderdelen te veranderen en mee te bewegen. Het verleden heeft ons geleerd dat we uitdagingen niet alleen overleefden, maar dat we altijd sterker uit de wedstrijd kwamen.

Heerlen is onze stad. Een stad als geen andere. Ooit een bruisende Romeinse nederzetting. Later de stad die zich nog maar een eeuw geleden in enkele decennia tijd ontwikkelde tot een van de meest welvarende en dynamische plekken van het land, toen haar bloed, zweet, tranen en steenkool heel Nederland verwarmden. Maar ook de stad die worstelde toen haar economische kracht, zelfvertrouwen en geloof in de toekomst als sneeuw voor de zon verdween met het vertrek van die mijnen. Heerlen is bovenal de stad die deze enorme veranderingen niet alleen overleefde, maar er weer nieuwe kracht uit wist te halen. Deze kracht heeft onze stad nu misschien wel meer dan ooit nodig. Immers, er staan ons een aantal grote klussen te wachten. Klussen voor onze stad Heerlen, ons thuis. De plek waar we de komende jaren opnieuw de schouders onder willen zetten. Omdat het nodig is, maar ook omdat geen andere stad de kunst van het veranderen verstaat zoals Heerlen.

De belangrijkste opgaven zitten ongetwijfeld in de sociaaleconomische problemen van onze stad. Te veel Heerlenaren leven in armoede en doen daardoor niet volop mee op onze arbeidsmarkt, in het verenigingsleven dat onze stad rijk is of in ons veelzijdige culturele aanbod. Bovendien weten we dat mensen die in armoede leven vaker ongezond zijn, minder vaak een opleiding afmaken en zich vaker onveilig voelen. Al generaties lang groeien kinderen in onze stad op in armoede, een onverteerbaar en onacceptabel feit. Een stevig sociaal beleid is in onze stad daarom geen luxe maar absolute noodzaak en verdient de hoogste prioriteit.

De ontwikkelingen in de wereld om ons heen gaan tegelijkertijd niet aan ons voorbij. Klimaatverandering, afname van biodiversiteit en de inval van Rusland in de Oekraïne doen

onze wereld op zijn grondvesten schudden. Ontwikkelingen op een wereldschaal waarvan de gevolgen zich ook in Heerlen doen voelen en waar ook onze stad op moet handelen.

Zo is energiararmoede een toenemend probleem. Steeds meer Heerlenaren kunnen hun energierekening niet meer betalen. Dat vraagt om actie op een schaal die we misschien niet gewend zijn maar die wel nodig is. Het grootschalig verduurzamen van woningen om daarmee de energierekening omlaag brengen, te beginnen met de vele corporatiewoningen, moet de komende jaren echt gaan gebeuren. Ook moet Heerlen volop aan de slag met vergroening, klimaatadaptie, circulariteit en duurzame manieren om woningen en bedrijven van energie te voorzien. Daarin gaan we onze verantwoordelijkheid nemen.

Je woonomgeving is in hoge mate bepalend voor hoe prettig je je voelt in het leven. Dat betekent dat de gemeente een stevige verantwoordelijkheid draagt in het goed onderhouden van die omgeving. Dat willen we de komende jaren gaan doen door de kwaliteit van het openbaar onderhoud te verhogen, maar ook door radicaal te gaan vergroenen en door burgers beter te betrekken bij de inrichting van hun omgeving. De veiligheid van die omgeving is daarbij bepalend. Want of het nu gaat om je huis, je werkplek of de school van je kinderen: als het niet veilig voelt zal het nooit vertrouwd zijn. Veiligheid is wat ons betreft daarom een levensbehoefte waarvoor we stevig gaan staan.

We willen de stad samen vormgeven, samen met onze inwoners en ondernemers. Dit betekent dat we als organisatie stappen moeten zetten om een serieuze partner te zijn. Een serieuze partner doet wat hij belooft, stelt zich dienstbaar op, geeft snel antwoord en maakt aanvragen zo makkelijk mogelijk. Daar gaan we keihard aan werken.

Vriend en vijand erkent inmiddels dat Heerlen de stad is waar de afgelopen jaren een Culturele Lente is gaan bloeien. Street Art, dans, muziek en kunst van het allerhoogste niveau wordt in onze stad gemaakt. De groten der aarde zijn hier te zien. Maar al dat moois moet ook voor iedereen te beleven zijn. Daarom kiezen we voor cultuur- en erfgoededucatie op scholen en in buurten en zorgen we voor bruisende evenementen, van klein en gezellig tot groots en meeslepend op alle mogelijke plekken in onze stad.

Maar bovenal is Heerlen een stad van kansen. Een stad waar een jonge ondernemer zijn eerste stappen kan zetten en daarbij de nodige ondersteuning vindt. Maar ook de stad waar gevestigde ondernemers verder kunnen groeien. Bovendien zijn we hier niet bang om buiten de gebaande paden te denken en te doen. We geven volop ruimte aan innovatie en aan economisch duurzame ontwikkeling.

Kansen willen we ook voor alle kinderen die in onze stad opgroeien: of je nou een goede of een minder goede start hebt gemaakt. Of je voor het eerst naar school gaat of na heel veel jaren weer opnieuw de schoolbanken in gaat, in Heerlen kijken we naar je om. Je leven lang. Ook als je op latere leeftijd ondersteuning nodig hebt om (weer) aan het werk te gaan of om als vrijwilliger of mantelzorger onmisbaar te worden voor de mensen om je heen. Heerlen is een stad waar iedereen zijn of haar plek kan vinden, jong en oud.

In Heerlen doen we dingen anders en daar zijn we trots op ! Als het voor anderen te hoog, te ver of te gek is vinden we het vaak net iets voor ons. Zie onze grote ambitie om het onderwijs eindelijk een plek te geven in ons stadscentrum en daarmee te zorgen voor een

ongekende nieuwe, positieve dynamiek. Maar ook de manier waarop we in Heerlen onze lokale zorg anders organiseren. We zetten samenwerking voorop en bieden professionals volop ruimte en kansen. En dan durven we ook nog te gaan voor hét Romeins Museum van Nederland. Dit gaan we realiseren rondom de Nachtwacht van de Nederlandse archeologie: ons Romeins badhuis.

De ambtelijke organisatie heeft een belangrijke rol in de ontwikkeling van de stad en regio. Zonder onze adviseurs, ondersteuners en uitvoerders waren de successen van de afgelopen jaren onmogelijk geweest. De komende jaren gaan we weer veel vragen van al die hardwerkende en trouwe mensen. Maar op basis van de kwaliteiten en inzet die we de afgelopen jaren hebben mogen ervaren, hebben we daar het volste vertrouwen in. Een groot compliment aan onze ambtenaren is hier daarom op zijn plek. We kijken er enorm naar uit om opnieuw met de ambtenaren van de gemeente Heerlen te mogen samenwerken.

Tot slot, het is duidelijk dat de ambities die we hebben, maar ook de problemen die er in onze stad zijn, niet meer gebaat zijn bij tijdelijke oplossingen. Om echt dingen te veranderen moeten we verder kijken dan de vier jaar die voor ons liggen. Met dit in ons achterhoofd stropen we de komende jaren vastberaden en met vertrouwen onze mouwen op. Daar hebben we talloze redenen voor. Maar we doen dat bovenal uit **liefde voor onze stad**.

Inhoudsopgave

Heerlen-Noord	7
Centrumontwikkeling Heerlen	8
Wonen	10
Veiligheid	12
Economie	13
Participatie en arbeidsmarkt	14
Burgerbetrokkenheid	16
Onderwijs	17
Armoedebestrijding	18
Welzijn, volksgezondheid en WMO	19
Jeugd	20
Ouderenbeleid	21
Sport	22
Cultuur	23
Cultureel erfgoed	24
Ruimtelijke Ordening	25
Beheer en onderhoud	26
Mobiliteit	27
Duurzaamheid Milieu en afval	28
Lokale inclusie	30
Communicatie en stadsmarketing	31
Dienstverlening	32
Bestuurskracht	33
Financiën	34
Portefeuilleverdeling	35

Heerlen-Noord

Heerlen-Noord beslaat ruim tweederde van het gemeentelijk grondgebied en er wonen ruim 56.000 mensen. Sociaal-economisch loopt het gebied ver achter bij de Nederlandse en ook de Heerlense gemiddelden. Dit moet veranderen want het raakt de kern van waar we als gemeente voor staan nl. gelijke kansen voor iedereen. De aanpak van Heerlen-Noord is de grootste opgave van de stad de komende 20 jaar. De veelomvattendheid en hardnekkigheid van de opgave vraagt om een goede, op elkaar afgestemde en generatielange aanpak. Er is daarvoor de komende jaren lef, vasthoudendheid, samenwerking en flexibiliteit nodig.

Over 20 jaar mag het niet meer uitmaken of je in Heerlen-Noord of in een ander gemiddeld stadsdeel in Nederland wordt geboren. Om dit voor elkaar te krijgen is de 'brede Alliantie Heerlen-Noord' opgericht die bestaat uit woningbouwcorporaties, scholen, politie, rijksoverheid, de gemeente Heerlen en een zorgverzekeraar. Deze Alliantie zet zich in voor structurele verbeteringen op het gebied van leren, werken, gezondheid, wonen en veiligheid. Dat vraagt van iedereen een andere manier van organiseren nl. doelgericht, wijkgericht, zonder schotten en in afstemming met corporaties, scholen, bedrijven en zorg. Allemaal gericht op het beste resultaat. Deze partijen dragen gezamenlijk bij aan de doelen van het programma vanuit hun eigen sector. Dit vraagt om gezamenlijkheid ten aanzien van ambitieniveau, doelen, continuïteit, activiteiten, planning én financiering, waarbij een evenwichtige verdeling bijdraagt aan het gevoel van partnerschap.

De vorige gemeenteraad heeft de 'routekaart voor een generatielange aanpak voor Heerlen-Noord' vastgesteld met daarin de stappen die nodig zijn binnen het programma. Wij zijn het als coalitie eens over deze routekaart. We committeren ons dan ook opnieuw aan het doorzetten van deze aanpak, zowel voor de korte als voor de lange termijn. Essentieel is dat van het begin af aan de betrokkenheid van de burgers centraal staat: niet over hen en niet zonder hen!

Wat gaan we daarvoor doen:

- Het programma Heerlen-Noord is een gezamenlijke collegeverantwoordelijkheid waarbij de individuele wethouders vanuit de eigen portefeuille hun steentje bijdragen. Er komt een coördinerend wethouder die de gemeente vertegenwoordigt in de relevante netwerken van het programma Heerlen-Noord zoals onder andere het alliantieoverleg.
- Op korte termijn kunnen we er met concrete acties en resultaten voor zorgen dat we het commitment van alle betrokkenen kunnen behouden en versterken.
- Wanneer we onze doelen willen bereiken is het essentieel dat onze partners, waaronder het rijk, betrokken zijn bij onze plannen en aanpak. We gaan daarvoor een krachtige en doelgerichte lobby opzetten. Om op onderdelen te versnellen en aan te jagen maken we zelf budget vrij.

Centrumontwikkeling Heerlen

Het centrum van Heerlen is de economische, sociale en culturele motor van Parkstad, een regio met meer dan 200.000 inwoners. Omdat de centrumontwikkeling belangrijk voor ons is hebben we in 2016 een langdurige koers ingezet met het plan 'Urban Heerlen'. Met dat plan, dat nog steeds loopt, is een gezamenlijke investering gemoeid van een half miljard euro. Het in januari jl. door de gemeenteraad vastgestelde ambitiesdocument 'Samen maken we het centrum' gaat op deze weg verder en intensificeert en versnelt die koers. We onderschrijven de ambities en richtingen van dit plan en wijken niet van deze lijn af, ook wanneer dat niet gemakkelijk zal zijn.

Wat ons betreft mag het centrum naast een economische, culturele en sociale motor nog meer een etalage zijn van de energie van onze stad en de regio. Iets wat we koesteren en waar we trots op zijn. We laten het niet alleen bij woorden. We gaan het restaureren van oude Heerlense panden intensiveren en in algemene zin gaan we de uitstraling van waardevolle panden (of ze oud zijn of jong) zichtbaar maken in de stad, hetgeen betekent dat we doorgaan met de gevelprojecten.

We hebben de afgelopen jaren geleerd dat we resultaten boeken als we vanuit een sterke en zelfbewuste positie als stadsplannen maken en uitvoeren. Dit doen we met koersvastheid en in samenwerking met onze partners. Dit gaan we doorzetten als partner, hoeder en regisseur van het publiek belang. Wij blijven onze burgers, organisaties en ondernemers bij het gesprek, de ideeënvorming, de besluitvorming én de uitvoering betrekken.

Een uitzonderlijke en zeer mooie kans die zich nu voordoet is het verwezenlijken van de gedeelde ambitie om het hoger onderwijs (Zuyd Hogeschool en de Open Universiteit) met duizenden werknemers en studenten te huisvesten in het centrum. Deze, veelal jonge, mensen zullen in ons centrum voor een totaal nieuwe en frisse dynamiek zorgen. We grijpen deze kans met beide handen aan, samen met deze kennisinstututen. Daarom gaan we de komende jaren volop energie steken in het realiseren van een sterk onderwijsecosysteem in het centrum van onze stad. Studie- en onderwijsfaciliteiten, studentenhuisvesting en het doen van onderzoek zijn daarin cruciaal. Tevens maken we een sterke verbinding met ons sport- en cultuuraanbod.

Via de recente vaststelling van het Cityplan hebben we besloten om ons kernwinkelgebied compacter te maken. Tegelijkertijd zetten we ons in om een breed, passend en gevarieerd aanbod van functies op het gebied van winkelen, uitgaan, wonen, werken en studeren mogelijk te maken. We willen ook een actiever grond- en vastgoedbeleid gaan voeren met de intentie zoveel mogelijk waardevolle panden in de stad te behouden en toekomstige kansen te kunnen realiseren.

Als nieuwe coalitie zijn we blij met de ambities rondom projecten als het Centrubad, het Romeins Museum en de Royal/Rivoli. We onderschrijven deze ambities volledig en gaan deze waarmaken.

Wat gaan we daarvoor doen:

- Het centrum wordt steeds meer een plek waar je wil zijn. Kernbegrippen hierbij zijn: groen (we gaan rigoreus vergroenen), water, minder auto's en meer voetgangers/fietsers, ruimte voor experiment, meer wonen (divers woningaanbod) in het centrum, meer evenementen, het opknappen van gevels, het creëren van rustplekken, de stad als speeltuin en .....kwaliteit, kwaliteit en kwaliteit.
- De 'Heerlense School' blijft een belangrijke leidraad.
- We gaan de regelgeving transparanter, ondersteunender en effectiever maken (onder andere rondom het verstrekken van vergunningen).
- We stimuleren het wonen boven winkels en nemen obstakels zoveel mogelijk weg.
- Om het ambitieniveau te continueren en de dynamiek van vooruitgang en optimisme in stand te houden gaan we gedrag dat leegstand en verloedering veroorzaakt aanpakken. Dat doen we middels gebiedsgerichte afspraken met de vastgoedeigenaren en de ondernemers. De afspraken die we maken zijn vervolgens van toepassing op zowel partijen die aan tafel zitten als op partijen die niet aan tafel willen zitten. Wanneer afspraken niet worden nagekomen nemen we gerichte maatregelen.
- De tijdelijke mogelijkheid om terrassen uit te breiden gaan we structureel maken. In algemene zin willen we meer terrassen in het centrum.
- We ontwikkelen een skate-gelegenheid in of nabij het centrum.
- We creëren nog meer mogelijkheden tot blurring (combineren van activiteiten), diversiteit en speelsheid in het centrum en betrekken ondernemers bij dit proces.
- We maken zoveel mogelijk verborgen erfgoed zichtbaar in de stad.

Wonen

Een kwalitatief goede en betaalbare woning voor iedereen is de komende periode een van onze grootste uitdagingen. Er is nu een enorme schaarste aan passende woningen en die schaarste wordt alleen maar groter de komende jaren. Landelijk is het plan om gedurende 10 jaar 100.000 woningen per jaar te bouwen. Dat betekent ook voor ons dat we een behoorlijke opgave hebben.

Wij vinden het belangrijk dat elke Heerlenaar een geschikte woning heeft. Tegelijkertijd weten we ook dat er nu en in de komende jaren een behoorlijk tekort aan woningen is en blijft. Bovendien is een gedeelte van onze woningen oud en slecht geïsoleerd. Naast een matige woonkwaliteit leidt dit tot veel te hoge energielasten en energiearmoede. Dat geldt in het bijzonder voor onze stad waar relatief veel sociale huurwoningen zijn die er vaak slecht aan toe zijn. De energiearmoede concentreert zich juist op deze plekken.

We ambiëren een kwalitatief en kwantitatief goede woningvoorraad. Daarom gaan we, samen met allereerst de corporaties en met marktpartijen, aan de slag om woningen te bouwen en de bestaande woningen geschikt maken voor de toekomst (onder andere verduurzamen). We kiezen daarbij voor de juiste soorten woningen in alle wooncategorieën met de juiste verscheidenheid. Samen met de corporaties gaan we gebiedsvisies ontwikkelen waarbij we oog blijven houden voor de leefbaarheid in de openbare ruimte en voor het creëren van ontmoetingsplekken.

We zijn voorstander van nieuwe woonvormen. Experimenten op dat gebied zullen we dan ook ondersteunen en met aandacht volgen. We spreken uit dat de ondergrens van woonkwaliteit zoals omschreven in het Bouwbesluit de norm blijft.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We vinden naast de kwaliteit van de woningen de leefbaarheid in de buurt een belangrijke randvoorwaarde voor goed wonen. We willen dan ook veilige, bereikbare en schone buurten met voldoende voorzieningen zoals buurthuizen, geldautomaten en supermarkten. We gaan zonodig experimenteren met innovatieve concepten om het voorzieningenniveau op peil te krijgen in de buurt.
- Bij zorgvoorzieningen voor kwetsbare groepen in onze buurten willen we geen aanzuigende werking op problematiek van elders. Uitvoering dient te gebeuren door betrouwbare partners. Een verstandige spreiding dient tevoren afgestemd te worden.
- We hebben oog voor de doorstroom van senioren. Door die doorstroom komt geschikte woonruimte vrij voor bijvoorbeeld gezinnen. Tegelijkertijd kunnen senioren een nieuwe stap maken op de woningmarkt die beter past bij de eigen omstandigheden. Die doorstroom gaan we onder andere stimuleren door het creëren van levensloopbestendige woningen en mantelzorgwoningen. We gaan dit ondersteunen met bijvoorbeeld speciale verhuisregelingen, verhuiscoaches en de realisatie van zorgbuurthuizen.
- Naast het creëren van meer woonruimte gaan we ook de overlast aanpakken. We zorgen er voor dat we voldoende mogelijkheden hebben om woonoverlast te bestrijden. Denk daarbij aan instrumenten als de zelfbewoningsplicht, de opkoopbescherming, de huisvestingsverordening, keurmerken en vergunningsplicht bij kamerhuur. Daarnaast gaan we bestaande regelgeving opschonen.
- We hebben oog voor starters op de woningmarkt. We zetten instrumenten in om deze groep te faciliteren op de woningmarkt ten aanzien van zowel huur- als koopwoningen.
- We gaan de prestatieafspraken met corporaties herzien om zo de kwaliteit van de woningvoorraad substantieel te verbeteren. Bij de invulling van de afspraken over woningtoewijzing hoort dat mensen met een medische indicatie voorrang krijgen bij het toewezen van woningen.
- We pakken marktinitiatieven voor woningbouw sneller op en halen waar nodig beperkingen weg.
- We doen er alles aan om woningen waar daadwerkelijk behoefte aan is toe te voegen. Hierbij laten we ons leiden door uitgevoerd onderzoek.
- We stimuleren woningbouw in de buurten, zoals op braakliggende terreinen.
- Gezien de sterke ontwikkeling van onderwijs in de hele Euregio stimuleren we ontwikkelingen die invulling geven aan de grote behoefte aan kwalitatieve studentenhuisvesting.
- We gaan in de buurten op zoek naar bestaande bouw die omgevormd kan worden tot passende woningen. Hiermee is het bijvoorbeeld voor ouderen mogelijk om in de buurt te blijven en ontstaat er doorstroming ten behoeve van bijvoorbeeld gezinnen.
- We stimuleren de transformatie van leegstaande panden naar woon- en andere alternatieve functies.

Veiligheid

Veiligheid is een basisbehoefte. Een absolute voorwaarde voor het openbare leven in onze stad. Cijfers geven aan dat bij ons criminaliteit, ondermijning en overlast naar verhouding vaak voorkomen. Ook de cijfers over het ervaren veiligheidsgevoel zijn niet goed genoeg. Bovendien zien we op een aantal plekken een toename van polarisatie (tegenstellingen tussen groepen) en verharding van de samenleving met allerlei spanningen tot gevolg. Dit vraagt om een stevige rol voor de gemeente, vanzelfsprekend samen met onze partners in het veiligheids- en sociale domein.

De aanpak van harde criminaliteit moet absolute prioriteit hebben, net als huiselijk geweld. Zeker wanneer daar kinderen bij betrokken zijn. Bij de aanpak van overlast in welke ook, volgen we onze 'Hartslag' aanpak: als we problemen structureel willen oplossen moeten repressie en zorg hand in hand gaan.

Onze veiligheidspartners zoals de politie en het openbaar ministerie hebben te maken met ernstige capaciteitsproblemen. We willen dat er meer politie op straat komt en we gaan in de lobby een tandje bijzetten omdat het onbegrijpelijk is dat juist onze regio over een relatief kleine politiebezetting beschikt. Het feit dat Heerlen minder agenten dreigt te gaan krijgen in plaats van meer is volgens ons ronduit bizar.

Daar waar wij als gemeente wel 'blauw' kunnen leveren in de vorm van boa's gaan we middelen beschikbaar stellen om het aantal boa's substantieel uit te breiden. Die boa's moeten wat ons betreft goed uitgerust worden én een beter loopbaanperspectief krijgen. Waar het om gaat is dat we meer willen handhaven in de stad op allerlei verschillende thema's zoals afval, wonen en parkeren.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We vinden de hufteraanpak en de aanpak van criminelen die zichzelf onaantastbaar wanen belangrijk.
- Bij de aanpak van criminaliteit schuwen we methoden als 'naming en shaming' en 'very irritating police' niet.
- We pakken de malafide verhuur en huisjesmelkerspraktijken hard aan.
- De buurtveiligheidsplannen gaan we koppelen aan de buurtbeheersplannen.
- We willen het politiebureau Hoensbroek een bestemming geven op het gebied van veiligheid en handhaving.
- We gaan beter communiceren waar, wat en hoe mensen meldingen kunnen doen. En we zullen meer naar mensen toe gaan.
- We blijven het inzetten van vrijwilligers bij de politie stimuleren.
- We willen als gemeente zelf de mogelijkheid krijgen flietspalen te plaatsen. Hiertoe zetten we een lobbytraject in.
- We gaan nog nauwer samenwerken met scholen om in een vroeg stadium veiligheidsproblematiek, kindermishandeling en huiselijk geweld te signaleren en samen daartegen op te treden.
- We willen dat boetes, uitgeschreven door boa's, terugvloeien in de gemeentekas zodat die besteed kunnen worden aan veiligheid en leefbaarheid.
- We respecteren te allen tijde de privacy van onze inwoners.

Economie

Heerlen is van oudsher een stad van ondernemers. We weten dat dit waarde toevoegt aan de stad in de vorm van onder andere banen, bedrijvigheid en voorspoed. Belangrijk is dat die waarde zoveel mogelijk passend is voor de stad en de regio. We stimuleren ondernemerschap van zowel bestaande als van nieuwe ondernemers.

We willen een toekomstbestendige stad zijn waar iedereen een goed bestaan kan opbouwen. Dat doen we ook door te werken aan sterke economische clusters, waar ondernemingen goed kunnen gedijen en die een goede voorzieningenstructuur vormen. Dat doen we door te werken aan voldoende werkgelegenheid, zodat Heerlenaren een interessante baan kunnen vinden en economisch zelfstandig kunnen zijn. We gaan door op de ingeslagen weg waar we de nadruk legden op 'de drie A's' nl. Acquisitie (van bij de regio passende bedrijven), Aanjagen (van innovatie en initiatieven) en Activeren (van talenten).

Onze speerpunten zijn de sectoren medische logistiek (met Europese allure), smart services (met onze eigen Brightlands Smart Services Campus) en leisure (horeca en retail). Het is onze ambitie om de clusters bouw, techniek en zorg te versterken in Heerlen. Mede in relatie tot onze maatschappelijke opgaven en innovaties, de regionale arbeidsmarkt en de ontwikkelingen in het onderwijs.

De ondersteuning van ondernemers vinden we belangrijk. Dat gaan we de komende coalitieperiode doen via het Ondernemershuis en door regelmatig in gesprek te gaan met ondernemers en ondernemerscollectieven. Het stimuleren van ondernemerschap heeft onze aandacht. We pakken dat aan samen met het onderwijs en bedrijven. In algemene zin staan we voor een economie die open staat voor iedereen (inclusieve economie).

Als centrumgemeente behartigen we de regionale economische belangen bij de provincie, bij het rijk en ook internationaal (Euregio, met name Aken). Onderwerpen zijn het ontwikkelen van de arbeidsmarkt, de ontwikkeling van de economische sectoren en de ontwikkeling van bedrijventerreinen.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We verdiepen en verbreden de samenwerking met en tussen, de sectoren door middel van bijvoorbeeld het stimuleren van gezamenlijke branding, acquisitie en aansluiting bij het MKB.
- We gaan de ontwikkelingsmaatschappij Trilandis breder inzetten ten behoeve van economische en ruimtelijk-economische ontwikkelingen in heel Heerlen en Parkstad.
- We vragen het Ondernemersfonds en Heerlen Mijn Stad om vanuit een gezamenlijke agenda te werken.
- We werken een voorstel uit voor een transformatiefonds voor sloop/herbestemming van retail/kantoor meters. Voeding van het fonds (dat gebiedsgericht kan zijn) is zowel publiek als privaat.
- We gaan een inventarisatie doen van mogelijkheden om regels, vergunningen en procedures te versnellen, vereenvoudigen of af te schaffen.
- We faciliteren het instrument centrummanagement via het Ondernemersfonds.
- We gaan innovatieve winkelconcepten faciliteren in de stad inclusief 'blurring' (het combineren van activiteiten).
- We stimuleren keurmerken bij het ontwikkelen van de toegankelijkheid van winkels en kantoren.
- We zien graag dat er kleinschalige creatieve plekken voor ondernemers worden gerealiseerd in de binnenstad.

Participatie en arbeidsmarkt

Iedereen doet er toe in Heerlen en we gunnen iedereen zijn eigen plek in de samenleving. We willen dat iedereen mee doet op een voor hem of haar passende manier. Een belangrijk doel daarbij is om mensen vanuit een uitkering te begeleiden naar werk. Voor jongeren is dat op de eerste plaats het volgen van een opleiding. Een stevig armoedebeleid is daarbij een belangrijke voorwaarde.

We gaan het aantal basisbanen verhogen. Het college zal uiterlijk eind 2022 een actieplan daarvoor opstellen. Tegelijkertijd willen we een onderzoek doen naar de terugkeer van de conciërge op de basisscholen. Dat gaan we samen met het onderwijs doen.

We zien dat voor de categorie 'mensen op weg naar werk' de Bovengrondse Vakschool een doeltreffend, pragmatisch en integraal instrument is dat zowel aan de aanbodkant als aan de vraagkant van de arbeidsmarkt in een behoefte voorziet.

We zijn er van overtuigd dat er heel veel potentie zit in de groep 'mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt'. Het college maakt een voorstel waarbij we het rapport van minister Schouten van 21 februari jongstleden als voorbeeld gebruiken. Het gaat daarbij om begrippen als integraal, menselijke maat en verbondenheid met de wijk.

Wat gaan we daarvoor (nog meer) doen:

- We stimuleren (parttime) werk van mensen in de bijstand. Waar regels effectiever kunnen zijn, passen we die regels aan.
- We gaan ervoor zorgen dat mensen die werken bij de gemeentelijke organisatie én bij organisaties die werkzaamheden uitvoeren voor de gemeente, een loon ontvangen dat tenminste het niveau heeft van de laagste gemeentelijke loonschaal (dat is nu € 14,-). Daar waar de gemeente deelneemt aan samenwerkingsverbanden zoals sociale werkvoorziening gaan we in overleg met de andere partners om tot een gelijke regeling te komen.
- We gaan er alles aan doen om opleidingen in de branches techniek en bouw in Heerlen te houden en/of te krijgen.
- Om succesvol te zijn op dit thema zoeken we de samenwerking met cliënten, werkgevers en onderwijs. In de samenwerking met cliënten willen we manieren vinden om de betrokkenheid te verhogen via structuren en direct individueel contact.
- Waar mogelijk spreken we samen met bedrijfsleven en MBO grootschalige sectorarrangementen af om mensen uit de bijstand te krijgen of om mensen 'werkfit' te maken.
- We gaan het imago van vrijwilligerswerk verbeteren. We laten het college daar een uitvoeringsplan voor maken.
- De gemeente Heerlen faciliteert grensarbeid (grenswerkers en expats) via regionale initiatieven onder meer via het Servicepunt Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling en het Grensinfopunt Eurode. We zetten ons in om de obstakels bij euregionale grensarbeiders zoveel mogelijk weg te halen'.
- Ten aanzien van arbeidsmigranten hanteren we in onze aanpak de uitgangspunten van het rapport Roemer.
- We verkennen samen met onderwijs en werkgevers de mogelijkheden van een traineeprogramma om jong talent in de regio te houden en aan de regio te binden.
- We versterken de link tussen vrijwilligerswerk, dagbesteding en andere vormen van participatie en we halen zoveel mogelijk de schotten weg.
- We gaan een voorziening realiseren in de geest van het jongerenloket.
- We gaan het vestigingsklimaat in Heerlen nog meer verbeteren.
- We gaan de re-integratie en participatie aanpak intensiveren. Daar waar onvoldoende wordt meegewerkt aan re-integratie en participatie passen we het bestaand sanctiebeleid toe.

Burgerbetrokkenheid

De sleutel tot het verkleinen van de afstand tussen inwoners en gemeente ligt aan de manier waarop we als gemeente dingen doen en vertellen. De stad verwacht een efficiënte en effectieve overheid waar wachttijden kort zijn, waar gedaan wordt wat beloofd is, waar transparant gecommuniceerd en besloten wordt en waar inwoners, ondernemers en organisaties als partners worden gezien en bejegend. Dat moet vanuit de gemeente op alle niveaus gebeuren. We gaan de komende jaren alles in het werk stellen om het vertrouwen van alle Heerlenaren terug te winnen. We gaan experimenteren met nieuwe instrumenten om burgers te betrekken en schuwen daarbij democratische innovaties niet.

Dat is een kwestie van veel communiceren maar vooral van doen. Het betekent voor ons dat naast het op orde brengen van onze eigen dienstverlening, we zichtbaar en benaderbaar moeten zijn in de stad. Voor burgers, organisaties en ondernemers. Dat betekent dat inwoners en partijen in de stad, als vanzelfsprekend, vroegtijdig betrokken worden bij onze projecten en ons beleid. We gaan intern de zaken beter regelen en nemen de stad mee zodat wat we samen plannen maken en de dingen doen.

Daarnaast zien we óók dat er een negatief verband is tussen opkomstcijfers bij verkiezingen en de sociaal-economische problemen van de buurt. Sociale problematiek vergroot de afstand tussen gemeente en haar inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We brengen burgerbetrokkenheid onder bij alle portefeuilles binnen het college.
- We gaan een onderzoek doen naar de achtergrond van de lage verkiezingsopkomst en de oorzaken van de verschillen tussen onze buurten en stadsdelen.
- Belangrijke instrumenten om de burgerbetrokkenheid te vergroten zijn de burgerbegroting en het burgerberaad. We onderzoeken hoe we deze instrumenten kunnen inzetten.
- We zoeken naar nieuwe mogelijkheden zoals bijvoorbeeld een jongerenraad.
- We vereenvoudigen de communicatie met de stad en kiezen daarbij thema's die aansluiten bij de belevingswereld van mensen.
- We laten geen enkel middel onbenut om mensen naar de stembus te krijgen.
- We investeren volop in het bestrijden van de sociale achterstanden in onze buurten.

Onderwijs

Onderwijs gaat over een fundament onder onze ambities: gelijke kansen voor iedereen. We denken aan het stimuleren van talenten, het bestrijden van (taal)achterstanden en het ondersteunen en aanbieden van hulp waar dat nodig is. Ons uitgangspunt is: starten op een zo jong mogelijke leeftijd, in een zo'n vroeg mogelijk stadium en bij voorkeur op school en in de eigen buurt. Daar hoort bij dat jongeren het onderwijs niet verlaten zonder diploma of werk. Hierover maken we afspraken met de voorschoolse voorzieningen, het onderwijs, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. Tegelijkertijd richten we ons op volwassenen, bijvoorbeeld bij het bestrijden van laaggeletterdheid.

We gaan iets nieuws doen in de lijn van ons coöperatie denken, waarbij we kiezen voor samenwerking en maximaal vertrouwen in de professionals in de praktijk. We introduceren samen met het onderwijs het concept van de 'familieschool'. Hierbij krijgen medewerkers op scholen rechtstreeks de beschikking over instrumenten op het gebied van zorg, hulp en armoedebestrijding voor kinderen en gezinnen. Dat betekent minder administratieve lasten en sneller de juiste hulp en ondersteuning.

We willen heel graag dat het Grotius College, de Vrije School en het Herle College zich in of nabij het centrum vestigen. We hebben daarbij nadrukkelijk aandacht voor de veiligheid van de scholieren en andere factoren die een rol spelen in een centrumomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan de schoolpleinen in onze stad, samen met het onderwijs, radicaal vergroenen.
- We gaan ons inzetten om opleidingen beter te laten aansluiten op de regionale vraag naar arbeid.
- Het experiment 'digitale vaardigheden voor ouderen' gaan we uitrollen over de hele stad.
- Het onderhoud van scholen moet op orde zijn. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de ventilatie in de leslokalen.
- We gaan samen met scholen een plan van aanpak tegen pesten opstellen. De voorlichting over online veiligheid, sociale media en weerbaarheid zetten we voort.
- We hebben aandacht voor de architectonische schoonheid van schoolgebouwen.
- We gaan samen met onderwijsinstellingen (ROC) de mogelijkheid onderzoeken om mensen in de buurt cursussen aan te bieden.
- We gaan bij mensen die een uitkering aanvragen nog meer letten op laaggeletterdheid. Zo nodig bieden we hulp.
- Bij de bestrijding van laaggeletterdheid gaan we mensen opsporen om zo hulp aan te kunnen bieden.
- We vinden het belangrijk dat er meer aandacht komt in het onderwijs voor onze buurtalen Frans en Duits.
- We gaan samen met de basisscholen aan de slag met de Gezonde-scholen-aanpak en we voeren in overleg met de scholen de verlengde schooldag in. In algemene zin willen we gezond eten, sporten en cultuur promoten op de scholen en ook de verbinding met verenigingen stimuleren.
- We vinden dat in elke buurt een school moet zijn. Mocht een school met voortbestaan bedreigd worden dan gaan we er alles aan doen om de school voor de buurt te behouden.
- We blijven ouders met kinderen met een taalachterstand actief benaderen om hen een plek te bieden met een taalstimuleringsprogramma.
- We verkennen de mogelijkheden tot intensievere samenwerking met Zuyd Hogeschool, Open Universiteit, RWTH Aachen en Maastricht University.
- We willen het voorlezen in verbinding met bibliotheken nog meer stimuleren.

Armoedebestrijding

Te veel mensen in onze stad hebben te maken met armoede. Armoede, die ontzettend ingrijpend is in de levens van mensen. Tegen die armoede blijven we strijden. Heerlen is een sociale stad en dat houden we zo. De huidige sociale koers zetten we voort. Daarom onderschrijven we als coalitie het onlangs door de gemeenteraad vastgestelde plan 'Armoede en schulden'.

Momenteel komt door stijgende (energie)prijzen een groeiend aantal mensen in de financiële problemen. Dat vraagt om een nog grotere inzet van het rijk maar ook van ons als gemeente. Duurzamere woningen zijn een belangrijk middel in de strijd tegen deze energiarmoede. In afwachting van een grootschalige verduurzaming is financiële ondersteuning nu nodig. Dat moet op de eerste plaats gebeuren door het rijk, maar ook door de gemeente wanneer maatwerk nodig is.

De armoede bij kinderen, die vaak al van generatie op generatie wordt overgedragen, is volstrekt onacceptabel en de aanpak hiervan heeft onze allerhoogste prioriteit. Dit doen we onder andere door onderwijs, (jeugd)zorg, armoedebestrijding en samen met scholen. We staan hierbij open voor onorthodoxe maatregelen en schuwen geen enkel middel.

Het bereik van ons armoedebeleid moet groter worden, zodat iedereen die recht heeft op voorzieningen hier ook aanspraak op maakt. Speciale aandacht willen we voor de groep werkende armen en voor mensen met een migratie-achtergrond.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan meer gebruik maken van de 'ogen en oren' in de buurt bij het bestrijden van armoede. Dat kunnen inwoners zijn maar ook welzijnsorganisaties, thuiszorg en huisartsen.
- Ook ouderen met een laag inkomen krijgen een gratis bibliotheekabonnement.
- We gaan nog meer 'stille armoede' in kaart brengen en we gaan onderzoeken hoe we beter achter de voordeur kunnen komen waar sprake is van problematiek.
- We richten ons meer op de financiële en sociale gevolgen van pensionering bij mensen met een klein aanvullend pensioen.
- We gaan de inzet van de voorzieningenwijzer optimaliseren en we willen 'Plussen en Minnen' uitbreiden voor alle groepen met een minimuminkomen. In algemene zin willen we de toegang tot onze voorzieningen verbeteren.
- We gaan vaker nazorg bieden aan mensen die een schuldhulpverleningstraject hebben afgesloten.
- We stimuleren particuliere initiatieven die armoede bestrijden. Deze initiatieven zijn een gewaardeerde aanvulling op het gemeentelijke beleid. We vinden het dan wel belangrijk dat deze initiatieven acteren in de lijn van de gemeente: weinig administratieve belasting voor de cliënt en vertrouwen in professionals. Zij zijn ook belangrijk om mensen te bereiken die kampen met stille armoede. We willen graag dat de betreffende signalen met de gemeente worden teruggekoppeld.

Welzijn, volksgezondheid en WMO

Teveel Heerlenaren kampen met een lagere levensverwachting, een ongezonde leefstijl en overgewicht. Een probleem dat al decennia lang van generatie op generatie overgaat. Die ontwikkeling willen we stoppen en dat vraagt om structureel anders en stevig werken als het gaat over preventief gezondheidsbeleid en zorg. We gaan daar de komende jaren vol de schouders onder zetten en zoeken zowel in uitvoering als financiering nieuwe partners, zoals zorgverzekeraars.

We hechten er waarde aan dat de medische zorg en de thuiszorg van een adequaat kwalitatief niveau is. Dat geldt wat ons betreft ook voor de huishoudelijke hulp die in onze stad geleverd wordt. Gemeentelijke WMO-consulenten gaan meer 'achter de voordeur' kijken en signalen als eenzaamheid, laaggeletterdheid en ondergebruik van voorzieningen, oppikken.

We hebben onveranderd vertrouwen in het coöperatie- en samenwerkingsmodel en de kundigheid van de professionals in de praktijk. We gaan dit model de komende jaren uitbreiden met het thema Beschermd Wonen. Preventie gaan we nadrukkelijker en samen met de zorgfinanciers vormgeven. We zorgen er voor dat malafide zorgverleners geen voet aan de grond krijgen in Heerlen.

Gezondheid (lichamelijk en psychisch) heeft raakpunten met vele andere thema's zoals werken, wonen, zorg en met de leefstijl van mensen, jong of oud. We stimuleren dan ook een integrale aanpak van dit thema waarbij we vertrouwen hebben in professionals en een coöperatieve aanpak. Belangrijk is om vooral ook de nadruk op preventie te leggen en de informele zorg te ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We willen dat de schotten tussen dagbesteding en maatschappelijke participatie/re-integratie verdwijnen.
- In de nieuwe opdrachtverstrekking aan Standby geven we meer aandacht aan ouderen (onder andere ouderenadviseurs) en dementieaanpak.
- We houden het Mantelzorgcompliment van € 200 in stand en we brengen 'Mantelzorg plus' meer onder de aandacht. De morele ondersteuning (stoom afblazen, ontmoeten van lotgenoten) vanuit het steunpunt mantelzorg gaan we intensiveren. Daarbij zetten we vrijwilligers in en organiseren we logeermogelijkheden om lucht te brengen bij de mantelzorgers.
- We staan voor het slim gebruiken van nieuwe technologie om mensen langer zelfstandigheid te bieden en het contact met hun netwerk en zorgverleners te verbeteren.
- We willen dementievriendelijke buurten en we gaan dementiebeleid ontwikkelen samen met stakeholders.
- We gaan een betere nazorg organiseren voor mensen die kampen met verslavingsproblematieken.
- We gaan samen met het onderwijs nog meer het schoolontbijt en de schoollunch stimuleren.
- Preventieve gezondheid vinden we belangrijk. Dit vraagt om een directe benadering van de meest kwetsbare doelgroep en samenwerking met partners.
- We gaan meer inzetten op Positieve Gezondheid.
- We evalueren de inzet van de leefstijlaanpak (leefstijlgelden) en maken deze structureel indien de evaluatie positief is.

Jeugd

We willen een bijdrage leveren aan het opgroeien van onze kinderen en jongeren in een veilige en gezonde omgeving waarin zij zich volledig kunnen ontplooien tot actieve en volwaardige burgers en daarbij de bescherming en zorg krijgen die nodig is.

Hiermee helpen we de kinderen van nu maar ook van volgende generaties. Onderwijs, jeugdhulp en de bestrijding van kinderarmoede staan daarbij wat ons betreft centraal. Dat betekent dat onderwijs en jeugdzorg nog nadrukkelijker met elkaar verweven moeten worden. We zijn ons bewust van onze regiefunctie binnen de gemeentelijke zorgtaken en we blijven onze schouders hieronder zetten.

In de jeugdzorg doen we wat nodig is. We doen dat het liefst nog beter en zoveel mogelijk in de eigen omgeving van het kind. We hanteren het uitgangspunt: licht als het kan en zwaar als het moet. We hebben vertrouwen in de professionals en we continueren het coöperatie model omdat dit model zowel financieel als inhoudelijk goede resultaten oplevert. We vinden dat financiële argumenten nooit een reden mogen zijn om het zorgniveau terug te schroeven. We verlenen zorg aan jeugdigen, ook wanneer daar extra geld voor nodig is en tegelijkertijd vinden we het belangrijk dat onze uitvoerder door ons steeds weer uitgedaagd wordt om de hulpverlening zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren.

Preventie en zorg gaan hand in hand. Preventieprojecten als 'Kansrijk van Start' en 'de gezonde basisschool' zijn daarin onmisbaar. Deze aanpak willen we daarom nog vaker en op nog meer plekken aanbieden.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan het schoolzwemmen uitbreiden ten behoeve van basisschoolleerlingen en leerlingen uit het middelbaar onderwijs.
- We gaan door met het versterken van de jeugd tandverzorging met mondzorgcoaches en kindertandartsen op school.
- We gaan de samenwerking tussen de gemeentelijk toegang en de medewerkers van de uitvoerende jeugdzorgcoöperatie versterken.
- We willen jongeren meegeven iets te doen voor de samenleving in de vorm van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.
- We helpen jeugdigen en jongeren op het gebied van mentale gezondheid. We laten dit zoveel mogelijk dóór jongeren en mét jongeren uitvoeren.
- We gaan coachingsprogramma's ontwikkelen om jeugdigen digitaal weerbaar te maken.
- In elk stadsdeel willen we dat er een plek is voor jongeren om activiteiten te ontplooien en we stimuleren daarnaast plekken voor jongeren om elkaar te ontmoeten en de stad mee vorm te geven.

Ouderenbeleid

De ouderen in onze stad verdienen volop onze waardering en onze solidariteit. Hun inzet voor ons land en onze stad, voor het grootbrengen van de volgende generaties, betekent dat we nu volop aandacht voor hen moeten hebben.

De tien actielijnen van de 'Ontwikkelagenda Integraal Ouderenbeleid' die door de vorige gemeenteraad zijn vastgesteld worden onderschreven door ons. Wij constateren dat veel vormen van ondersteuning en zorg die hierin omschreven worden niet per definitie alléén van toepassing zijn op ouderen, maar ook van toepassing kunnen zijn op mensen van andere levensfasen in onze stad. Waarbij uiteraard ouderen wel (veel) vaker hier mee te maken hebben dan anderen.

In het onderstrepen van genoemde actielijnen willen we zelfs verder gaan. Zo zijn veel van de onderliggende acties niet alleen van meerwaarde voor ouderen, maar ook voor mensen in hun directe of indirecte omgeving. We willen daarmee dus nog meer mensen bereiken door actielijnen uit te breiden, te verbreden met andere acties of als aanvulling van ander goed beleid te gebruiken. Zo willen we ons ouderenbeleid de komende jaren nog effectiever en steviger maken.

Daarnaast hechten we er waarde aan te onderstrepen dat heel veel ouderen nog in alle opzichten vitaal zijn. Veel vitale ouderen willen juist niet het gevoel hebben in een zorgbehoevende categorie geplaatst te worden. Dat neemt uiteraard niet weg dat zij ondersteuning moeten krijgen wanneer dit nodig is. Ouderen zijn vaker dan gemiddeld mantelzorger voor een naaste.

Ouderen beschikken meer dan mensen in andere levensfasen, vaak over veel vrije tijd. En velen zouden best (nog meer) willen betekenen voor de mensen om hen heen, hun omgeving, hun buurt of de stad. Daar waar dat hun keuze is, willen we dit als kans graag aangrijpen omdat we als stad steeds vaker een beroep doen op vrijwilligerswerk.

Wat gaan we daarvoor doen:

- Ons ouderenbeleid wordt nog steviger en effectiever.
- We gaan ouderen stimuleren en ondersteunen bij het doen van vrijwilligerswerk in onze stad.
- Eenzaamheid onder ouderen bestrijden we op alle mogelijke manieren.
- We zorgen dat alle gemeentelijke voorzieningen toegankelijk en passend zijn voor ouderen.
- We geven ouderen erkenning voor hun onmisbare bijdrage aan onze stad en de komende generaties.
- Bij de inrichting van onze openbare ruimte houden we nadrukkelijk rekening met ouderen.

Sport

Sporten houdt ons gezond en zorgt ervoor dat we anderen ontmoeten. We vinden dat iedereen, ook mensen met een beperking, de mogelijkheid moet hebben om te sporten. De sportdeelname in Heerlen is relatief laag. Om ervoor te zorgen dat meer mensen gaan sporten moeten we zorgen dat sport- en beweegfaciliteiten aansluiten bij de behoeften van inwoners. Het blijven wegnemen van drempels om te sporten en bewegen beschouwen we als een essentiële gemeentelijke opgave.

De sportaccommodaties moeten voldoende capaciteit bieden aan de amateursport, ook bij toenemende bezetting vanuit het onderwijs (als gevolg van 'tweede gym-uur' en 'rijke schooldag'). We onderzoeken de capaciteit en kwaliteit van de binnensportaccommodaties en lossen knelpunten op, eventueel door middel van capaciteitsuitbreiding.

Capaciteitsknelpunten lossen we eerst op via een optimaler (mede)gebruik van accommodaties. We hanteren daarbij landelijke normen (bijvoorbeeld KNVB) voor het bepalen van eventuele capaciteitsproblemen en vervangingsvraagstukken. Ons uitgangspunt is het clusteren van faciliteiten en medegebruik tussen verenigingen.

- We gaan met de speeltuinen afspraken maken over de toegankelijkheid.
- We stimuleren gezond eten op scholen, in sportkantines en in alle andere publieke voorzieningen.
- We creëren de openbare ruimte zo dat deze uitnodigt om te sporten.
- We vinden het ook belangrijk om denksporten te stimuleren.
- We stimuleren dat er dagelijks gesport kan worden, onder meer in het onderwijs.
- We stimuleren sportverenigingen om zich maatschappelijk zo breed mogelijk in te zetten voor de opgaven in de wijk (Waardenvolle Club).
- Sportverenigingen verdienen goede ondersteuning. We continueren de inzet van vereniging ondersteuners.
- We verbinden sport en bewegen nadrukkelijker aan onze re-integratie-inspanningen om mensen werkfit te maken (onder andere via de Bovengrondse Vakschool).

Cultuur

Heerlen is het cultureel kloppend hart van de regio en trekt lokaal en (inter)nationaal de aandacht. Wat ons betreft mag het 365 dagen per jaar bruisen in de stad, variërend van kleine optredens in de buurt tot grote evenementen in het centrum met uitstraling ver over de gemeentegrenzen.

Cultuur heeft ons niet alleen trots gemaakt en bijgedragen aan onze identiteit, maar ook heeft het de leefbaarheid, de sociale participatie en de vitaliteit van onze lokale economie bevorderd. Cultuur maakt het leven van iedereen rijker en laat talent tot bloei komen. In een culturele stad willen mensen wonen. We zullen de komende jaren onze positie als cultuurstad handhaven. We trekken daarvoor onder andere de bestaande cultuuragenda door gedurende de hele aanstaande bestuursperiode en zullen deze jaarlijks evalueren.

Dit alles wordt in de stad gedragen door onze culturele instellingen, de verenigingen, de evenementen en de vele activiteiten op het gebied van talentontwikkeling, cultuureducatie en cultuurproductie. Met de culturele instellingen gaan we meerjarige afspraken maken over inhoudelijk punten én over de financiën. We willen kunst en cultuur meer zichtbaar maken in de stad en buurten meer betrekken. We willen hierover afspraken maken middels bijvoorbeeld de subsidievoorwaarden. We gaan het ondernemerschap bij onze culturele instellingen stimuleren en waar nodig ondersteunen.

We gaan de rol van verenigingen versterken omdat ze onmisbaar zijn voor de stad. Dat doen we door in gesprek te gaan met de verenigingen en ze de ondersteuning te bieden die ze nodig hebben.

We willen meer investeren in amateurkunst en de programmering van het cultuuraanbod meer richten op alle doelgroepen in de stad.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We handhaven de bestaande culturele agenda de hele aankomende bestuursperiode en zullen deze jaarlijks evalueren.
- We gaan de Royal/Rivoli/Maxim renoveren/verbouwen en krachtig invullen met uiteenlopende functies en programmering gericht op film, media en presentatie.
- We gaan de expertise van het 'PIT cultuurwijzer programma' versterken en reserveren meer ruimte voor educatie.
- We creëren een plek in het centrum waar cultuurmakers een plek krijgen om te 'maken' en om te ontmoeten.
- We gaan data verzamelen in de stad om er achter te komen waar de mensen in de stad precies behoefte aan hebben op cultureel gebied.
- We stimuleren en faciliteren evenementen die karakteristiek zijn voor buurten. We scheppen daarbij ook de mogelijkheid om te experimenteren.
- We gaan het subsidiebeleid ten behoeve van verenigingen en stichtingen voor amateurkunst als geheel tegen het licht houden met speciale aandacht voor carnavalsverenigingen.
- We zoeken de culturele samenwerking op euregionaal en nationaal niveau op.
- Wat betreft de gemeentelijke musea is het van groot belang dat zij in staat zijn nog meer mensen euregionaal en nationaal het Verhaal van Heerlen op een aansprekende manier te laten beleven. Dit legt de lat hoog wat betreft voortdurende modernisering van de infrastructuur, programmering, opschaling van de marketing, fondsenwerving en samenwerking. We kiezen daarbij altijd de meest adequate organisatievorm.

Cultureel erfgoed

Heerlen is een stad met een rijke en lange geschiedenis, van vele en grote transitieën en een uniek verhaal. Het materiële en immateriële erfgoed van de stad vertellen dat verhaal en dat is onmisbaar voor onze identiteit, voor de trots van Heerlenaren op hun stad, het onderscheidende vermogen ten opzichte van andere steden en de toeristische aantrekkelijkheid.

Daarom is het in stand houden van ons erfgoed prioriteit. Bestaande monumenten behouden en beschermen we. Verborgene erfgoed maken we zoveel mogelijk zichtbaar. Daarnaast breiden we de lijst met gemeentelijke monumenten uit en als we de kans krijgen gaan we historiserend bouwen.

We vinden het belangrijk om onze musea met een steeds duidelijker profiel te presenteren aan de stad en daarbuiten. Kasteel Hoensbroek zien we daarbij als het visitekaartje van onze stad. Het Nederlands Mijnmuseum heeft een nationaal profiel en is voor ons een symbool van trots en identiteit. Het Thermenmuseum wordt het eerste Romeinse museum in Nederland met een internationale uitstraling.

Wat gaan we daarvoor doen:

- Onze evenementen gaan we als podium voor het Verhaal van Heerlen inzetten.
- Kasteel Hoensbroek blijft een dynamische plek met volop activiteiten, evenementen en ondernemerschap. Daarbij hoort een goed onderhouden omgeving.
- Onze parels, zoals Kasteel Hoensbroek en het Glaspaleis, gaan we vaker inzetten als visitekaartje en ontvangstplek.
- Het Heerlense dialect gaan we samen met bibliotheken en scholen, als onderdeel van ons erfgoed, onder de aandacht brengen en houden.
- Op een zichtbare, toegankelijke en bij de omgeving passende manier gaan we de geschiedenis zichtbaar maken in de openbare ruimte.
- Daar waar dat uitvoerbaar is stellen we opgravingen open voor publiek.
- We gaan op een praktische manier de gracht op het Pancratiusplein weer zichtbaar maken.
- We maken een inventarisatie van de erfgoedwaarde van onze mijnwerkerskoloniën en de onderhoudstoestand daarvan. Afhankelijk van de uitkomsten gaan we in gesprek met de eigenaren. Waar de waarde hoog is gaan we de beschermingsstatus overwegen (beschermd stadsgezicht).
- In 2025 bestaat het Landsfort Herle 800 jaar. Aanleiding voor ons om 2025 om te dopen in *Het Jaar van het Heerlens Erfgoed* en dat groots te gaan vieren!

Ruimtelijke Ordening

We willen een aantrekkelijke stad zijn om te wonen, te werken en te leven en daarom vinden we de kwaliteit van de openbare ruimte heel belangrijk. We zijn een stad die zich bewust is van haar verleden, maar met de blik op de toekomst gericht is. Voor ons staat centraal hoe onze inwoners, ondernemers en organisaties naar de stad kijken, welke wensen zij hebben en welke ruimtelijke ontwikkelingen daarbij zouden passen.

We willen dat er steeds meer gewoon gaat worden in het centrum en we willen de kwaliteit van de openbare ruimte in de hele stad verbeteren. Verder willen we de aantallen woningen nu en straks afstemmen op de behoefte (zie bij het thema wonen). Dat doen we onder andere door sloop, nieuwbouw en transformatie. We streven daarnaast naar meer groen in de stad. We gaan rigoureus vergroenen.

Heel belangrijk is dat voorzieningen in buurten in stand blijven en nog liever verbeteren. Daar gaan we onder andere via bestemmingsplannen op sturen. Dat betekent dat supermarkten in de buurt gevestigd blijven en niet verhuizen naar locaties daar buiten.

Op bepaalde plekken in de stad moeten buurten en delen van buurten worden geherstructureerd, denk aan Slakhorst, het gebied net ten Noorden van het Maankwartier, het groevegebied bij Heksenberg, Hoensbroek-centrum en Vrieheide. Dat moet gebeuren met respect voor het karakter van buurten en erfgoed én in goed overleg met de bewoners en andere belanghebbenden.

De implementatie van de omgevingswet gaan we krachtig oppakken waarbij participatie en inspraak, het vereenvoudigen van regelgeving en vergunningverstrekking bovenaan ons prioriteitenlijstje staan. Als de Omgevingswet niet ingevoerd mocht worden gaan we die participatie en inspraak toch oppakken. We gaan de landelijke ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan op zoek naar nieuwe manieren om de ruimtelijke kwaliteit te borgen.
- We gaan de komende coalitieperiode een visie opstellen samen met een uitvoeringsplan met als uiteindelijk doel het creëren van een toekomstbestendig centrum van Hoensbroek.
- We geven de voorkeur aan het zwemmen in de Zuidplas en we zullen dat als gemeente ondersteunen.
- Het is onze ambitie om de kwaliteit en schoonheid van het centrum als olievlek uit te breiden naar de omgeving van Kempkensweg-Spoorsingel-Willemstraat. In samenspraak met de stakeholders komt er in 2023 een renovatie/herstructureringsplan voor deze omgeving.
- We gaan steviger handhaven op ongewenst en oneigenlijk gebruik van de ruimte. Ook nalatig onderhoud gaan we actiever aanpakken.
- We creëren in elke buurt waar dit nog niet is, een buurtpunt/gemeenschapshuis.
- De aanpak van de leegstand in de buurten heeft onze prioriteit.
- We sturen waar nodig op de revitalisering van wijkcentra.

Beheer en onderhoud

De kwaliteit van de openbare ruimte vinden we heel belangrijk. Die kwaliteit bepaalt in hoge mate het welbevinden, het welzijn en de leefbaarheid voor mensen in hun buurt. Het bepaalt vaak of mensen zich verbonden voelen met hun buurt en of zij een bijdrage willen geven aan die buurt.

Op dit moment schiet de kwaliteit van het openbaar onderhoud tekort. We gaan het huidige onderhoudsniveau een stap verhogen. Onderdeel van deze kwaliteitsslag is een rigoureuze vergroening en extra aandacht voor biodiversiteit. Maar alleen het onderhoud is niet genoeg. We vinden dat schoonheid, kwaliteit en duurzaamheid veel meer de leidraad moeten zijn in de openbare ruimte. Dat zullen we de komende jaren laten zien.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan beheer en onderhoud beter verbinden met andere thema's zoals veiligheid en gaan de gebruikers van onze openbare ruimte hier meer bij betrekken.
- We kiezen voor meer buurtgericht onderhoud. Hierbij denken we onder meer aan wijkteams en buurtconciërges.
- We gaan rigoureuze vergroenen.
- We willen de komende coalitieperiode LED-verlichting in alle gemeentelijk eigendom realiseren met name ook bij onze sportaccommodaties.
- We gaan op zoek naar oplossingen voor het bestrijden van plaagdieren.
- We gaan meer inzetten op het gebruik en hergebruik van water in de openbare ruimte.
- Samen met Werk voor Heerlen gaan we het beheer in de openbare ruimte zo vormgeven dat medewerkers meer voor de buurt herkenbaar en aanspreekbaar zijn.
- We gaan nog eens 1000 bomen planten. Maar daar blijft het niet bij. We gaan ook voor fors meer struiken, planten en bloemen in onze openbare ruimte.

Mobiliteit

We willen een vitale, duurzame en leefbare stad zijn die goed en veilig bereikbaar is. De mate waarin mensen zich kunnen verplaatsen in een stad bepaalt waarop mensen van de stad op het gebied van wonen, werk, zorg recreatie, retail, cultuur en evenementen kunnen profiteren en genieten. We vinden het belangrijk dat onze hele stad per auto, fiets, te voet en openbaar vervoer goed bereikbaar is.

Buurten moeten goed bereikbaar zijn vanuit de stad en omgekeerd. Dat geldt ook voor de bereikbaarheid van onze scholen en bedrijventerreinen.

Er gaat ook veel veranderen de komende jaren. Duurzame en gezonde manieren van vervoer worden steeds belangrijker. We proberen onze inwoners en bezoekers te verleiden om hun reisgedrag aan te passen en gebruik te maken van duurzame mobiliteit.

Er zijn meer veranderingen die vragen om aanpassingen en flexibiliteit. Denk bijvoorbeeld aan de ideeën en ambities die we voor het centrum hebben. Zo gaan we de huidige cityring nog eens goed onder de loep nemen. We willen een nieuwe balans tussen bereikbaarheid van de stad aan de ene kant en de nieuwe stedelijke ambities als meer groen, minder auto's en meer ruimte voor voetgangers in het centrum aan de andere kant.

Wat gaan we daarvoor doen:

- Straatparkeren in het centrum kost de komende jaren één euro per uur.
- Er komt geen betaald straatparkeren buiten Heerlen-centrum.
- We starten op korte termijn met de aanleg van de langparkeerplaats aan de CBS-weg, indien mogelijk met een multifunctionele invulling van de omgeving.
- We gaan de ligging van de cityring tegen het licht houden. Criteria hierbij zijn: meer groen, minder auto's, meer voetgangers, meer ruimtelijke kwaliteit. We nemen hierbij de economische effecten mee. Dit onderzoek heeft als mogelijk vervolg een nieuw plan voor de cityring.
- We pakken de parkeerdruk in de wijken aan.
- We willen een zo volledig mogelijke dekking van het openbaar vervoersnetwerk in onze stad.
- We gaan zichtbaar maken wat de verschillende parkeerprijzen zijn in het centrum.
- We creëren meer laadpalen voor fietsers in alle wijken.
- We zorgen voor voldoende en kwalitatief goede fietsparkeervoorzieningen in de stadscentra van Heerlen, Hoensbroek, Heerlerheide en Heerlerbaan en bij trein- en busstations, sportvoorzieningen en andere publiek aantrekkelijke voorzieningen.
- We continueren onverminderd de lobby voor een intercityverbinding met Aken.
- We volgen met een kritische blik de bewegingen van het goederenvervoer over het spoor richting Herzogenrath.
- We gaan onderzoek doen naar de verbetermogelijkheden voor de verkeersintensiteit en verkeerscirculatie bij het Maankwartier-Noord Dit nemen we mee in de herstructurering in dit gebied.
- We gaan de aanpak van gevaarlijke verkeerssituaties in de stad intensiveren.
- De gemeentelijke bewaakte fietsenstallingen blijven gratis.

Duurzaamheid, milieu en afval

Steeds meer mensen kunnen de energierekening niet betalen als gevolg van stijgende energieprijzen. Bovendien kunnen veel mensen weinig doen aan energiebesparing omdat hun woningen slecht geïsoleerd en weinig duurzaam zijn. Dit vraagt om actie en onorthodoxe maatregelen.

De klimaatcrisis vormt een grote bedreiging voor het leven van mens, dier en natuur en vraagt ook in Heerlen om actie. Opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit moeten daarin centraal staan. We pakken die handschoen op en beschouwen verduurzaming als een van de pilaren van ons gemeentelijk beleid de komende jaren.

Binnen de energietransitie hebben we te maken met twee belangrijke en al vastgestelde doelen nl. 'energieneutraal zijn in 2040' en daarnaast '55% minder CO2 in 2030 ten opzichte van 1990'. We staan achter deze doelen. We proberen dat op twee manieren voor elkaar te krijgen. Op de eerste plaats door het opwekken van duurzame energie. Op de tweede plaats door energie te besparen. Hiervoor beschikken we over twee beleidsstukken. Op Parkstadniveau de Parkstad Limburg EnergieTransitie (PALET) en de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RESZL).

Wat we ook belangrijk vinden en volledig ondersteunen is dat we in 2050 een circulaire economie hebben. Oftewel, we kennen in 2050 geen afval meer.

Het verduurzamen van woningen (vooral huurwoningen) waar de achterstanden het grootst zijn is onze hoogste prioriteit met het oog op het bestrijden van energiararmoede én het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen. Dat doen we enerzijds door samen met alle woningcorporaties een plan te gaan maken en jaarlijks de voortgang te monitoren en anderzijds door zelf, als gemeente, alle middelen die we hebben in te zetten.

We vinden het belangrijk dat het afval dat nu gratis wordt aangeboden ook in de toekomst gratis blijft. Afvaltarieven moeten daarnaast betaalbaar blijven voor inwoners en bedrijven. We vinden dat scholen een belangrijke rol hebben op het gebied van bewustwording daar waar het gaat om het verminderen en het scheiden van afval.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan streng optreden tegen het dumpen van afval en veroorzaken van zwerfvuil.
- Goed gedrag gaan we verder faciliteren, onder meer door het plaatsen van meer afvalbakken in de openbare ruimte.
- Als nieuwe coalitie stellen we een nieuw doel: alle gemeentelijke gebouwen zijn in 2030 energieneutraal. We willen daarbij een voorbeeld zijn voor de hele stad. Maar alleen redden we het niet. De belangrijkste bijdrage moet uit de samenleving komen. We stimuleren en ondersteunen milieubewuste initiatieven van inwoners en ondernemers in de stad.
- We gaan een onderzoek doen naar de mogelijkheden en wenselijkheid van een lokaal/regionaal sociaal energiebedrijf.
- Bij onze bouwprojecten houden we rekening met duurzaamheid en circulariteit.
- Mocht de bouw van een windmolen aan de orde zijn, dan kan dat alleen wanneer er geen sprake van overmatige overlast is en wanneer omwonenden kunnen delen in de opbrengst.
- We zijn voorstander van meer laadpalen in de stad maar we willen het 'laadpaalkleven' aanpakken. Er moeten altijd voldoende gewone parkeerplaatsen beschikbaar blijven.
- We ondersteunen initiatiefnemers bij (grootschalige) opwekking van duurzame energie met oog voor intensief ruimtegebruik en we stimuleren slimme energienetwerken waarbij huishoudens overtollige duurzame energie onderling kunnen delen/uitwisselen.
- We gaan onderzoeken hoe we opbrengend vermogen kunnen genereren uit de energietransitie.
- We hebben bij de aanleg van de openbare ruimte specifiek oog voor biodiversiteit.
- We hebben oog voor het energieopwekkend vermogen bij de aanleg van parkeerterreinen.
- We onderzoeken op welke manieren we dierenwelzijn kunnen bevorderen, stimuleren en ondersteunen, ook voor dieren die in het wild leven. De basis daarbij vormt de dierenwelzijnsnota die momenteel in ontwikkeling is.

Lokale Inclusie

We willen een samenleving waar iedereen gelijkwaardig is. In onze stad moet iedereen mee kunnen doen. Een ieder telt mee en we spreken ons krachtig uit tegen elke vorm van discriminatie, uitsluiting en racisme.

Met de lokale inclusie agenda 'Iedereen voor elkaar!' zorgen we er als gemeente voor dat Heerlen steeds inclusiever wordt en dat iedereen mee kan doen. Door te focussen op acht thema's proberen we zoveel als mogelijk fysieke en andere ongelijkheden weg te nemen voor mensen met een beperking. We onderschrijven deze agenda in de nieuwe coalitieperiode.

We willen voor onze inwoners de best toegankelijke gemeente zijn op alle mogelijke onderdelen en niveaus. Daar zetten we onze schouders onder.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan ervoor zorgen dat kinderen met een handicap kunnen spelen in speeltuinen in Heerlen.
- We faciliteren de komst van een COC locatie naar Heerlen.
- In deze coalitieperiode komt de 'Roze Zaterdag' naar Heerlen.
- We gaan aan de slag met een bewustwordingscampagne voor een goed toegankelijke stad met daarin speciale aandacht voor openbaar toegankelijke toiletten.

Communicatie en stadsmarketing

We hebben een prachtig en uniek verhaal om te vertellen, het Verhaal van Heerlen. Het is het verhaal van een stad met een ziel, met een verleden vol pieken en dalen en met een veelbelovende toekomst. We willen dat verhaal zelfbewust en met trots vertellen.

Wie onze stad leert kennen ontdekt dat zij continu in transitie is, getypeerd door haar non-conformistische én familiale karakter. Een plek waar vroeger en nu gepionierd, geïnnoveerd en ontdekt wordt. Dit unieke karakter dragen we samen met onze partners uit in onze uitingen, maar vooral in onze keuzes en gedrag.

Wat daar in ieder geval onderdeel van moet zijn is dat we het unieke Verhaal van Heerlen nog intensiever (altijd en overal) gaan vertellen. Dat doen we vanuit een breed draagvlak in de stad en we versterken de professionaliteit rondom dit thema. Het doel daarvan is om Heerlen zowel lokaal, regionaal, euregionaal en nationaal beter op de kaart te zetten met een duidelijker profiel.

De samenleving stelt steeds hogere normen en eisen aan ons om helder en transparant te communiceren. Dat is terecht. Het gaat daarbij niet alleen om belanghebbenden op de hoogte te brengen van gemeentelijke besluiten maar ook om het monitoren wat de effecten van die besluiten zijn. Dat betekent niet alleen maar zenden, maar meer oog hebben voor de wensen van inwoners, ondernemers en organisaties. Daarnaast gaat het om het samen ontwikkelen van initiatieven en het openstaan voor, en inspelen op, ideeën uit de samenleving. Dat vereist enerzijds een uitgekiend communicatienetwerk en anderzijds een andere manier van met elkaar omgaan tussen gemeente en stad.

Wat we moeten verbeteren is het taalgebruik van de gemeente naar de inwoners. Dat moet begrijpelijker, relevanter en mag niet beperkt worden tot louter digitale communicatie. We gaan dit koppelen aan het op orde brengen van onze dienstverlening. We gaan daarnaast ook meer buurtrelevante informatie aanbieden aan onze inwoners.

Om dit zo goed mogelijk te doen gaan we samen met onze partners op zoek naar de meest adequate organisatievorm voor het uitvoeren van onze stadsmarketing.

Dienstverlening

Gemeentelijke dienstverlening is een belangrijk thema in dit coalitieakkoord. Deze moet op orde zijn en vraagt op een aantal plekken om verbetering. Hierbij gaan we uit van een reëel beeld op dit moment en hierbij is het perspectief van de klant ons uitgangspunt. Het gaat daarbij vaak om fundamentele zaken als het tijdig beantwoorden van mails, het hanteren van reële wachttijden en doen wat beloofd is. De norm daarbij is dat we onze klanten behandelen zoals we zelf in een winkel of restaurant behandeld zouden willen worden.

Belangrijk is dat de dienstverlening zo dicht mogelijk bij mensen in de stadsdelen moet plaatsvinden en wat ons betreft ook persoonlijk moet zijn. We gaan onderzoeken hoe we dat het beste kunnen doen.

Op het gebied van digitalisering hanteren we privacy en digitale veiligheid als speerpunten binnen ons beleid. Dat moet hoe dan ook op orde zijn. Op het gebied van innovatie en inspiratie binnen digitalisering gaan we nog meer gebruik maken van de Smart Services Campus.

Wat gaan we daarvoor doen:

- We gaan onze digitale dienstverlening (inclusief de Heerlen-app én follow-up) verbeteren.
- Er komt een experiment met zaterdagopenstelling van onze publieksbalies.
- We zijn trots dat we aan en voor deze stad mogen werken!

Bestuurskracht

Bestuurskracht gaat over de mate waarin we in staat zijn om succesvol onze maatschappelijke opgaven en ambities op te pakken. Naast het organiseren van samenwerkingskracht en lobbykracht vraagt dit om een sterke gemeentelijke organisatie, zowel in capaciteit als wat betreft kwaliteit. De lat gaat omhoog voor burgerbetrokkenheid en communicatie, daarom is het cruciaal dat ook de ondersteuning van de gemeenteraad adequaat is.

Bij het werven van nieuwe mensen bouwen we voort op de huidige structuur en de in gang gezette cultuurverandering: 'Heerlen van Morgen'. Met nieuwe grote organisatiebrede ingrepen zijn we terughoudend.

Het mag wat ons betreft nog uitdagender en aantrekkelijker gemaakt worden om vanuit de gemeente Heerlen samen te werken aan de opgaven van stad en regio. Het is goed daarbij oog te hebben voor (talent)ontwikkeling van onze medewerkers en in het bijzonder de jonge professionals. We doen daarom actief mee aan regionale initiatieven zoals het Traineeprogramma Richting Zuid.

We vinden het belangrijk dat onze organisatie een open cultuur kent waarbij successen samen gevierd worden en waarin we elkaar aanspreken als dingen beter kunnen. Het verbeteren van cultuur zit soms in kleine dingen. We dagen daarom ook onze medewerkers uit om hun trots en ervaringen te delen met elkaar en met onze samenwerkingspartners in de stad en regio.

Op het gebied van samenwerking, een ander belangrijk onderdeel van bestuurskracht, zoeken we de beste schaal waarbij Parkstad ons primaire en bewezen niveau van regionale samenwerking is. De gemeente Heerlen en de Regio Parkstad maken daarbij zoveel mogelijk gebruik van elkaars krachten. Dat heeft de afgelopen jaren hele goede resultaten opgeleverd zoals bijvoorbeeld de regiodeal. Daar waar de centrumgemeente een rol en verantwoordelijkheid heeft zullen we deze blijven oppakken in het belang van de regio. De huidige kernagenda is daarbij ons uitgangspunt en behoeft geen uitbreiding. Gemeenten staan aan de lat voor beleid en uitvoering en samen pakken we in Parkstadverband de programmering en de lobby op.

We versterken onze netwerken en lobbykracht richting Den Haag en Brussel, samen met onze regionale partners. We zijn daarbij consequent in ons verhaal: koersvast, vastberaden en we doen wat we zeggen. Samenwerking op Zuid-Limburgse schaal heeft enorme meerwaarde op het gebied van afstemming en lobby. Gemeenten, bedrijven en instellingen weten elkaar goed te vinden daar waar samenwerking meerwaarde oplevert en we dragen steeds beter dezelfde boodschap uit. Dit is cruciaal als we samen structuurversterkende ontwikkelingen zoals de campussen, de (internationale) treinverbindingen, de verduurzaming Chemelot en de Einsteintelecoop gerealiseerd willen zien. We blijven daarom onverminderd actief in het Zuid Limburgs en euregionaal netwerk.

Financiën

De grote ambities die bij een stad als Heerlen horen vragen om een financieel beleid waarmee we 'scherp aan de wind varen' en daarmee een uiterst ambitieus investeringsniveau in stand houden. We kunnen het ons niet permitteren om op te potten maar tegelijkertijd moet de gemeentebegroting financieel gezond zijn en tegen een stootje kunnen. Om beperkte maar onvermijdelijke financiële tegenslagen te kunnen opvangen hanteren we ten aanzien van de omvang van de Algemene Reserve het uitgangspunt van twee procent van de begroting, waarbij we incidentele meevallers toevoegen aan de Algemene Reserve.

Mochten bezuinigingen aan de orde zijn hanteren we de Ladder van Lodewijks. Lokale lasten zijn in dat geval de 'laatste trede'. We voegen aan de ladder nog een 'allerlaatste trede' toe en dat zijn de maatregelen die de inkomens van kwetsbare mensen raken.

De gemeentelijke woonlasten blijven de komende periode zoveel als mogelijk stabiel. We beginnen in deze coalitieperiode met het stapsgewijs afschaffen van de hondenbelasting waarbij we met belangstelling het landelijk debat over dit thema volgen.

Om de raad ter voorbereiding op de begroting in positie te brengen kiezen we voor een kaderstellend proces in de vorm van een kaderbrief.

Portefeuilleverdeling

Jordy Clemens (SP)

Locoburgemeester

- Onderwijs
- Cultuur & erfgoed
- Evenementen
- Centrumontwikkeling
- Stadsdeelwethouder Hoensbroek

Marco Peters (CDA)

2e loco

- Ruimtelijke ordening
- Beheer en onderhoud
- Mobiliteit
- Omgevingswet
- Herstructurering
- Buurtvoorzieningen
- Ouderenbeleid
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Zuid

Martin de Beer (VVD/D66)

3e loco

- Economie
- Arbeidsmarkt
- Participatie
- Sport
- Financiën
- Duurzaamheid
- Coördinatie Heerlen-Noord
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Stad

Peter van Zutphen (SP)

4e loco

- Welzijn
- Volksgezondheid
- WMO/zorg
- Jeugd
- Armoedebestrijding

Casper Gelderblom (PvdA/PvdD/GroenLinks)

5e loco

- Wonen
- Milieu
- Afval en circulariteit
- Biodiversiteit en dierenwelzijn
- Dienstverlening (in- en extern)
- Vastgoed
- Stadsdeelwethouder Heerlerheide

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Integrale handhaving
- (Eu)regionale samenwerking
- Strategie en lobby
- Personeel en organisatie
- Communicatie
- Stadsmarketing
- Lokale democratie
- Buurtgericht werken